22 Οκτωβρίου 2014

Κανών Παρακλητικός εις το Θείον και προσκυνούμενων, Πανάγιον και παράκλητον Πνεύμα

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Ορθόδοξη πίστη

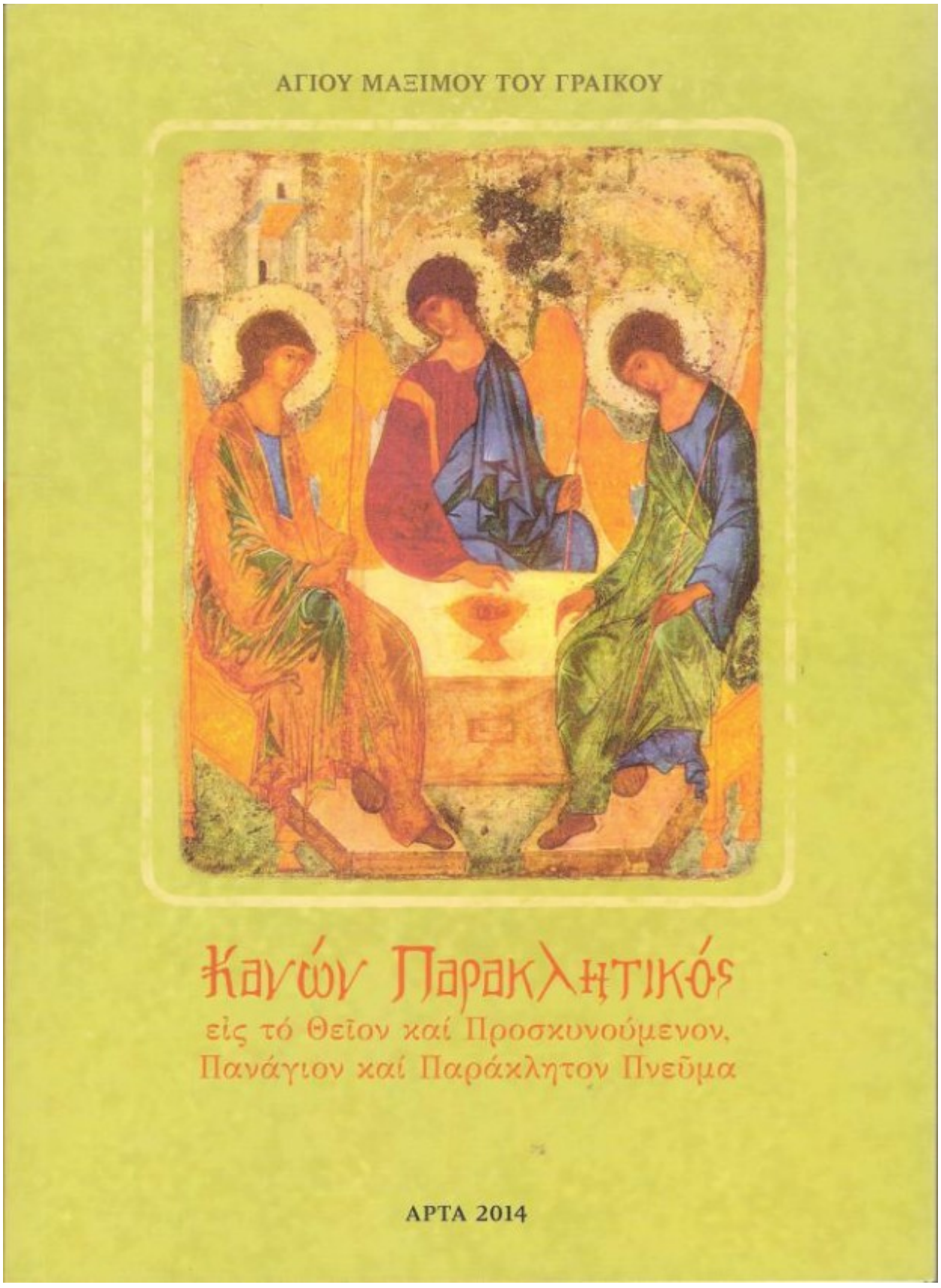

Γιά πρώτη φορά τό ἄγνωστο κείμενο τοῦ Ἁγίου Μαξίμου τοῦ Γραικοῦ ἀπό τή Ρωσοσλαβονική γλῶσσα στήν Ὀρθόδοξη Ἑλληνική ὑμνογραφική γλῶσσα!

Βιβλιοπαρουσίαση

Πρωτοπρεσβυτέρου Δημητρίου Ἀθανασίου.
Πρεσβυτέρας Χαρούλας Τσουλιάη.

Ἰδιαίτερες εὐχαριστίες ὀφείλουμε στόν «ἐν Τριάδι δωρεοδότην Θεόν», πού μᾶς ἀξίωσε, νά φέρουμε σέ πέρας τήν προσπάθεια ἔκδοσης τοῦ Παρακλητικοῦ Κανόνα στό Πανάγιο Πνεῦμα τοῦ Ὁσίου Πατρός ἡμῶν Μαξίμου τοῦ Γραικοῦ, στήν ἑλληνική ὑμνογραφική γλῶσσα, μέ σκοπό νά συνεχίσουμε τήν προβολή τοῦ ἄγνωστου «ἐν πολλοῖς» ἔργου τοῦ Ἁγίου.

Ἡ συγκεκριμένη ἔκδοση τοῦ Παρακλητικοῦ Κανόνα στό Πανάγιο Πνεῦμα ἔχει πολύ μεγάλη σημασία καί γιά τούς παρακάτω κυρίως λόγους.

Α. Εἶναι ὁ μοναδικός Παρακλητικός Κανόνας πρός τό Πανάγιο Πνεῦμα, πού ὑπάρχει στήν Ἐκκλησιαστική ὑμνογραφία. Ὁ Ἅγιος Μάξιμος ὁ Γραικός εἶναι ὁ πρῶτος πού συνέθεσε, ὡς μοναχός στή Μονή Βατοπαιδίου, Παρακλητικό Κανόνα στόν Τίμιο Πρόδρομο, ἀλλά καί ὁ πρῶτος πού συνέθεσε παρακλητικό κανόνα στό Πανάγιο Πνεῦμα, ὡς ἔγκλειστος στή Μονή Βολοκολάμσκ.

Β. Τό ὑμνογραφικό κείμενο δίνεται γιά πρώτη φορά στό Χριστεπώνυμο πλήρωμα στήν ἑλληνική ὀρθόδοξη ὑμνογραφική γλῶσσα, γιά προσευχητική χρήση, μετά ἀπό 462 χρόνια ἀπό τή σύνθεσή του στή ρωσοσλαβονική.

«.Ὁ Κανών εἰς τό Ἅγιον Πνεῦμα – γραφείς ἀρχικῶς κατά τήν πρώτη φυλάκισί του στήν Μονή Βολοκολάμσκ ὑπό τοῦ ἐγκλείστου Μοναχοῦ Μαξίμου, κάτω ἀπό πολύ αὐστηρές συνθῆκες, μέ κάρβουνο στόν τοῖχο τοῦ κελλίου του στήν ἑλληνική γλῶσσα, μετά τήν ἀπελευθέρωσί του καί τήν ἐν τῷ μεταξύ ἐκμάθησι τῆς Ρωσικῆς γλώσσης, μεταγλωττισθείς στήν Ρωσική του μορφή – εἶναι πρωτότυπος καί περισπούδαστος διά τά ὑψηλά θεολογικά του νοήματα..» (Ἀπό τόν πρόλογο τοῦ Μητροπολίτη Κυθήρων κ.Σεραφείμ)

Τό ἔργο εἶναι συλλογικό καί ἡ ἔκδοση ἔγινε *«προνοίᾳ, κόποις καί συνδρομῇ»,* τοῦ πρωτοπρεσβυτέρου Δημητρίου Ἀθανασίου, Καθηγητοῦ Χημικοῦ, καί τῆς Πρεσβυτέρας Χαρούλας Τσουλιάη, Καθηγητρίας Φιλολόγου (Ἄρτα 2014).

Ἡ μετάφραση τοῦ κειμένου ἀπό τή Ρωσοσλαβονική στή νέα ἑλληνική γλῶσσα ἔγινε ἀπό εἰδικό μεταφραστικό κέντρο. Ὁ ἔλεγχος τῆς μετάφρασης ἔγινε ἀπό Ρώσους Ἑλληνιστές καθηγητές «προνοίᾳ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κυρήνης κ.κ. Ἀθανασίου» μετά ἀπό παράκλησή μας καί ἡ μετατροπή τοῦ νεοελληνικοῦ κειμένου στήν Ὀρθόδοξη ὑμνογραφική γλῶσσα εἶναι ἔργο τοῦ καθηγητῆ καί ὑμνογράφου κ. Ἀντωνίου Μάρκου στό πλαίσιο τῶν δραστηριοτήτων τοῦ Κέντρου Ἁγιολογικῶν μελετῶν «Ὅσιος Συμεών ὁ μεταφραστής».

Ὁ μουσικολογικός ἔλεγχος τοῦ Κανόνα ἔγινε ἀπό τόν Πρωτοψάλτη καί Μουσικοδιδάσκαλο κ.Γεώργιο Χρονόπουλο καί ἡ φιλολογική ἐπιμέλεια τῶν κειμένων ἔγινε ἀπό τήν πρεσβυτέρα Χαρούλα Τσουλιάη, καθηγήτρια φιλόλογο.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κυθήρων κ.κ.Σεραφείμ, πού προλογίζει τό βιβλίο σημειώνει:

« …Τόσον ἡ ἐπανασύνθεσις τοῦ ἀρχικοῦ Κανόνος, ὅσον καί ἡ σύνθεσις τοῦ προσφάτου, ἀποτελοῦν πνευματικά ἐπιτεύγματα εἰς δόξαν τοῦ Εὐλογητοῦ Θεοῦ καί τοῦ Προσκυνητοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἡ

ἀποκατάστασις τοῦ Κανόνος τοῦ Ἁγίου μετρικῶς καί τονικῶς, παρά τάς δυσχερείας τοῦ πράγματος, θεωρεῖται λίαν φιλότιμος καί ἐπιτυχής».

Χαρακτηριστικά τοῦ βιβλίου

Σχῆμα:	17χ24
Ἀριθμός σελίδων	144
IBSN	978-960-93-6214-6
Ἐκτύπωση	Ἐσωτερικό 4 χρώματαἘξωτερικό 4 χρώματα
Χαρτί	σαμουά 120 γραμμαρίωνἘξώφυλλο μέ αὐτιά, velvet 350 γραμμαρίων.

Στό βιβλίο ὑπάρχουν καί οἱ ἑξῆς εἰκόνες:

1. Ἐμπροσθόφυλλο: ἡ περίφημη εἰκόνα τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἔργο τοῦ ὁσ. Ἀνδρέου Ρουμπλιώφ (15ος αι.). Μόσχα, Πινακοθήκη Τρετιακώφ.
2. Ὀπισθοφύλλο: Μόσχα, Σερκίγιεβ Ποσάντ, Λαύρα Ἁγίας Τριάδος – ἁγ. Σεργίου (1345 κ.ε.)· ὁ Ναός τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (1476/77), ὅπου καί ὁ τάφος τοῦ ἁγ. Μαξίμου τοῦ Γραικοῦ (+ 1556).
3. Ὁ Ἅγιος Μάξιμος γράφει μέ κάρβουνο στόν τοῖχο τῆς φυλακῆς τόν Κανόνα στό Ἅγιο Πνεῦμα. (Ἔργο καί εὐγενική προσφορά τοῦ ἠπειρώτη ἁγιογράφου κ.Κ.Τάμπη).
4. Ἄγγελος μεταλαμβάνει στή φυλακή τόν Ἅγιο Μάξιμο τόν Γραικό. (Ἔργο καί εὐγενική προσφορά τοῦ ἠπειρώτη ἁγιογράφου κ.Κ.Τάμπη).
5. Ἄγγελος παρηγορεῖ στή φυλακή τόν Ἅγιο Μάξιμο τόν Γραικό. (Ἔργο καί εὐγενική προσφορά τοῦ ἁγιογράφου κ. Γ.Κόρδη)
6. Ἡ λάρνακα μέ τά λείψανα τοῦ Ἁγ. Μαξίμου στή Ρωσία, ὅπου ὑπάρχει γραμμένο τό ἀπολυτίκιο τοῦ Ἁγίου στή Ρωσική γλῶσσα.
7. Δύο ακόμα πρωτότυπες Ρωσικές εἰκόνες τοῦ Ἁγίου καί εἰκόνες τῶν μονῶν Volokolamsk καί Otroch.

Μόσχα, Σεργίεβ Ποσάντ,
Λαύρα Ἁγίας Τριάδος-ἁγ. Σεργίου

Ἱερός Ναός τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.
Στή ΒΔ πλευρά τοῦ Ναοῦ βρίσκεται
ὁ τάφος τοῦ ἁγίου Μαξίμου.

ISBN: 978-960-93-6214-6

Περιεχόμενα τοῦ βιβλίου

Τό βιβλίο διαιρεῖται σέ πέντε μέρη, μέ περιεχόμενα ὅπως φαίνονται στή συνέχεια:

ΜΕΡΟΣ – Α –

Περιλαμβάνει:

-Χαιρετισμό τοῦ Μητροπολίτου Κυρήνης κ.κ. Ἀθανασίου, Ἐξάρχου τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας στή Μόσχα.
-Πρόλογο τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κυθήρων κ.κ.Σεραφείμ.
-Εἰσαγωγικό σημείωμα γιά τό βίο, τίς διώξεις καί τό ἔργο τοῦ Αγ.Μαξίμου τοῦ Γραικοῦ καθώς καί φιλολογικό σχολιασμό τοῦ κανόνα, τοῦ ὁμοτίμου καθηγητοῦ Βλασίου Σαββίδη, τοῦ Ca.S.University τῆς Σχολῆς Ἑλληνικῶν Σπουδῶν, στήν ἕδρα τῆς Κλασσικῆς Φιλολογίας .
-Ἀπόσπασμα τοῦ Κανόνα στή Ρωσοσλαβονική γλῶσσα.

ΜΕΡΟΣ – Β –

Περιλαμβάνει τά παρακάτω ἄρθρα τοῦ πρωτοπρεσβυτέρου Δημητρίου Ἀθανασίου:
-Σύντομα ἱστορικά στοιχεῖα τοῦ Κανόνα πρός τό Ἅγιο Πνεῦμα τοῦ Ἁγ.Μαξίμου τοῦ Γραικοῦ.
-Ὑμνογραφικά χαρακτηριστικά τοῦ Κανόνα.
-Θεολογικό σχολιασμό τοῦ Κανόνα.
-Τήν πνευματική προσωπογραφία τοῦ Ἁγ. Μαξίμου τοῦ Γραικοῦ, μέσα ἀπό ἕνα ὑμνογραφικό ποίημα τοῦ Γέροντος Ἰωσήφ τοῦ Βατοπαιδινοῦ.

ΜΕΡΟΣ – Γ –

Περιλαμβάνει τόν Κανόνα στό Παράκλητο Πνεῦμα τοῦ Ἁγ. Μαξίμου τοῦ Γραικοῦ, Ποίημα τοῦ καθηγητῆ κ. Ἀντωνίου Μάρκου.
Στό σχετικό εἰσαγωγικό σημείωμα ὁ ὑμνογράφος Καθηγητής κ. Ἀντώνιος Μάρκου μεταξύ τῶν ἄλλων σημειώνει καί τά ἑξῆς:
«Μελετῶντας τήν νεοελληνική μετάφραση τοῦ Ρωσικοῦ κειμένου, διαπιστώσαμε ὅτι ἡ παράθεση ἀπό τόν ἅγ. Μάξιμο τῶν Εἱρμῶν τοῦ ἰαμβικοῦ Κανόνος τῆς ἑορτῆς τῆς Πεντηκοστῆς, ποιήματος Ἰωάννου τοῦ Ἀρκλᾶ («Θείῳ καλυφθείς ὁ βραδύγλωσσος γνόφῳ…» κ.λ.π.), σέ ἦχο Τέταρτο, μᾶς ὑποχρέωνε νά συνθέσουμε καί τά Τροπάρια βάσει τῶν Εἱρμῶν, ὁπότε προέκυπτε ἕνας νέος ἰαμβικός Κανόνας, σέ «ἐν πολλοῖς» ἄγνωστο ὅμως μέλος στό εὐρύ κοινό. Γιά τοῦτο ὁδηγηθήκαμε στήν ἀπόφαση τῆς συνθέσεως καί ἑνός δευτέρου Κανόνος, κατά τό παγκοίνως γνωστό μέλος τοῦ Μικροῦ Παρακλητικοῦ Κανόνος στήν Ὑπεραγία Θεοτόκο («Ὑγράν διοδεύσας…» κ.λ.π.), σέ ἦχο πλάγιο τοῦ Τετάρτου. Ὁ δεύτερος αὐτός Κανόνας παρατέθηκε κατά Ὠδή, ἀμέσως μετά τήν ἀντίστοιχη Ὠδή τοῦ πρώτου Κανόνος (ὅπως συνήθως συμβαίνει στόν Ὄρθρο, σέ μνῆμες Ἁγίων ἤ Ἑορτές πού τιμῶνται μέ δύο Κανόνες). Καί στίς δύο περιπτώσεις διατηρήθηκε τό ὕφος καί τό πνεῦμα τοῦ ἁγ. Μαξίμου καί καταβλήθηκε προσπάθεια νά χρησιμοποιηθοῦν οἱ βασικές λέξεις (ρήματα, ἐπίθετα) τοῦ Ρωσικοῦ κειμένου.

Ὁ ὁμότιμος καθηγητής κ.Βλάσιος Σαββίδης σχολιάζοντας τό σχετικό ποίημα γράφει :

«..Τό ὑπό παρουσίασιν νέον ἔργον τοῦ ἀγαπητοῦ συναδέλφου, ἐδικαίωσεν πλήρως τάς προσδοκίας μας. Πρόκειται περί ἔργου μεγάλου, διότι ἐπέτυχεν εἰς τήν προσπάθειαν τῆς μεταφορᾶς τοῦ ἀσκητικοῦ πνεύματος, τοῦ μοναχικοῦ ἤθους, τοῦ γλαφυροῦ ὕφους καί τῆς θεολογικῆς σκέψεως τοῦ πρώτου ποιητοῦ του ἁγ. Μαξίμου τοῦ Γραικοῦ. Μάλιστα ὁ Κανών, ἀποτελούμενος εἰς τήν νέαν του μορφήν ἀπό δύο νέους Κανόνας, ἀναδεικνύει τόν μεγάλον βαθμόν δυσκολίας τοῦ ἐγχειρήματος.

Τό ὑμνογραφικόν ἔργον τοῦ συναδέλφου Ἁγιολόγου καί Ὑμνογράφου, διακρίνεται γενικῶς διά τήν κομψότητα τοῦ ποιητικοῦ λόγου, τήν πυκνότητα τῶν νοημάτων, τήν εὐρηματικότητα τῶν ἰδεῶν καί τήν ἐν συντομίᾳ περιεκτικότητα (ἡ ὁποία εἶναι τό κύριον – κατά τήν γνώμην μου – χαρακτηριστικόν του).

Τά φιλολογικά στοιχεῖα εἰς τό ὅλον ἔργον (προσφωνήσεις εὐλαβείας, μεταφορικά σχήματα, παρομοιώσεις, ποιητικά ἐπίθετα, εἰκόνες, ἀποστροφές, ἀντιθέσεις, κ.λ.π.) εἶναι ἐμφανέστατα καί πυκνά. Κατά τήν μεταφοράν τοῦ Κανόνος τοῦ ἁγ. Μαξίμου εἰς τούς δύο νέους Κανόνας, ὁ νέος Ὑμνογράφος ἐπέτυχεν τόν σεβασμόν εἰς τό ὅλον πνεῦμα τοῦ ἁγίου Ποιητοῦ.»

ΜΕΡΟΣ – Δ –

Περιλαμβάνει σχετικό μουσικό παράρτημα τοῦ Πρωτοψάλτου καί Μουσικοδιδασκάλου κ.Γεωργίου Χρονόπουλου.

ΜΕΡΟΣ – Ε – (Παράρτημα)

Περιλαμβάνει Χαιρετισμούς στόν Ἅγιο Μάξιμο τόν Γραικό. Ἔργο καί αὐτό τοῦ καθηγητῆ Ἀντωνίου Μάρκου, πού γιά πρώτη φορά δημοσιεύονται!

Ἡ κεντρική διάθεση τοῦ βιβλίου γίνεται:Α. Ἀπό τίς Ἐκδόσεις Σταμούλη
Βιβλιοπωλεῖα:
Ἀθήνα: Ἀβέρωφ 2, τ.κ. 10433, τηλ.: 2105238305, fax: 2105238959
Πειραιάς: Καραολή & Δημητρίου 87, τ.κ. 18534, τηλ.: 2104227504, fax: 2104227577
Email: info@stamoulis.gr
Β. Ἀπό τόν π. Δημήτριο Ἀθανασίου.
e-mail ἐπικοινωνίας: fdathanasiou@gmail.com

Ἀντί ἐπιλόγου.

«...Συγχαίροντες ἀπό καρδίας τόσον τούς ἐλλογιμωτάτους κ. κ. Καθηγητάς Ἀντώνιον Μάρκου, Διευθυντήν τοῦ Ἁγιολογικοῦ Κέντρου «ΟΣΙΟΣ ΣΥΜΕΩΝ Ο ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ» καί χαρισματικόν Ἁγιολόγον – Ὑμνογράφον καί Βλάσιον Σαββίδην, διά τό ἄρτιο καί ἐμπεριστατωμένο Εἰσαγωγικό Σημείωμα τῆς παρούσης Ὑμνογραφικῆς ἐκδόσεως, ὅσον καί τόν Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρεσβύτερο π. Δημήτριο Ἀθανασίου μετά τῆς εὐλαβεστάτης Πρεσβυτέρας του, διά τήν θεοφιλῆ πρόνοια καί τήν συνεργασία των μετά τοῦ εἰρημένου Ὑμνογράφου, εὐχόμεθα διαπύρως

ὅπως τό Πανάγιον καί Ζωοποιόν καί Παντοδύναμον Πνεῦμα, ὁ εἷς τῆς Τριάδος Θεός, τό ὁμότιμον καί ὁμόδοξον τῷ Πατρί καί τῷ Υἱῷ, τό φωτίζον καί στηρίζον καί ἁγιάζον τάς ψυχάς ἡμῶν, εἰρηνεύῃ καί ποδηγετῇ τήν Μίαν Ἁγίαν Καθολικήν καί Ἀποστολικήν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, πρός τόν εὔδιον ἐν οὐρανοῖς λιμένα καί τούς πιστούς εἰς «νομάς χαρισμάτων».

† Ὁ Κυθήρων Σεραφείμ

Πηγή: fdathanasiou.blogspot.gr